

«Ο Απόστολος Παύλος και οι πνευματικές διεργασίες πριν το 1821»

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας

Την Παρασκευή το πρωί στο πλαίσιο των ΚΖ΄ Παυλείων που διοργανώνει κάθε χρόνο η Ιερά Μητρόπολη Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας, ξεκίνησαν οι εργασίες του 27ου Επιστημονικού Συνεδρίου που φέτος θα εξετάσει το θέμα : «Ο Απόστολος Παύλος και οι πνευματικές διεργασίες πριν το 1821».

Κατόπιν της ειδικής άδειας που εκχωρήθηκε στην Ιερά Μητρόπολη μας από την Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας το Συνέδριο των ΚΖ΄ Παυλείων διεξάγεται στο Χώρο Τεχνών του Δήμου Βεροίας με συγκεκριμένες προϋποθέσεις που διασφαλίζουν την τήρηση των σχετικών μέτρων υγειονομικής προφύλαξης.

Στην αρχή εψάλησαν βυζαντινοί ύμνοι από χορό ιεροψαλτών υπό τη διεύθυνση του

Πρωτοπρεσβυτέρου π. Αθανασίου Νίκου και στη συνέχεια ο Γενικός Αρχιερατικός Επίτροπος της Ιεράς Μητροπόλεως μας Αρχιμ. Δημήτριος Μπακλαγής καλωσόρισε τους συνέδρους.

Εξαιτίας της πανδημίας του κορωνοϊού δεν προσεκλήθησαν όπως κάθε χρόνο εκπρόσωποι των Ορθοδόξων Πατριαρχείων και Αυτοκεφάλων Εκκλησιών, ωστόσο προβλήθηκε βιντεοσκοπημένο το μήνυμα της Α.Θ.Π. του Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, ενώ ανεγνώσθησαν μηνύματα της Α.Θ.Μ. του Πάπα και Πατριάρχου Αλεξανδρείας κ.κ. Θεοδώρου, της Α.Θ.Μ. του Πατριάρχου Αντιοχείας κ.κ. Ιωάννου και της Α.Θ.Μ. του Πατριάρχου Ιεροσολύμων κ.κ. Θεοφίλου, ενώ στις επόμενες συνεδρίες θα αναγνωσθούν τα μηνύματα των υπολοίπων Προκαθημένων των Ορθοδόξων Πατριαρχείων και των προέδρων των Αυτοκεφάλων Εκκλησιών.

Χαιρετισμό απηύθυναν ο Δήμαρχος Βεροίας κ. Κωνσταντίνος Βοργιαζίδης, ο Κοσμήτορας της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. κ. Θεόδωρος Γιάγκου, ο πρόεδρος του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού του Α.Π.Θ. κ. Κωνσταντίνος Χρήστου, ο Καθηγητής του Τμήματος Θεολογίας του Α.Π.Θ. κ. Χαράλαμπος Ατματζίδης εκ μέρους της επιστημονικής επιτροπής των «Παυλείων», ενώ το συνέδριο παρακολούθησαν και τίμησαν με την παρουσία τους ο Βουλευτής Ημαθίας κ. Αναστάσιος Μπαρτζώκας, ο Διοικητής της Ι Μεραρχίας Πεζικού κ. Δημήτριος Βουνίσιος, εκπρόσωπος του Αστυνομικού Διοικητή Ημαθίας, η

αναπληρώτρια Πρόεδρος του Τμήματος Θεολογίας του Α.Π.Θ. κ. Ευαγγελία Αμοιρίδου, ο Διευθυντής της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Ημαθίας κ. Δημήτριος Πυρινός, ο Διευθυντής της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ημαθίας κ. Αθανάσιος Παπαδόπουλος, καθηγητές, κληρικοί και λοιποί τοπικοί πολιτικοί και στρατιωτικοί άρχοντες.

Τέλος στο βήμα ανήλθε ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας κ. Παντελεήμων ο οποίος κήρυξε την έναρξη των εργασιών του Συνεδρίου.

Κατά την 1η Συνεδρία προήδρευσε ο πρόεδρος του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού του Α.Π.Θ. κ. Κωνσταντίνος Χρήστου και εισηγήσεις έκαναν: α) ο κ. Θεόδωρος Γιάγκου, Κοσμήτορας της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ., ο οποίος ανέπτυξε το θέμα: «Το Πηδάλιο την εποχή της Τουρκοκρατίας» και β) η κ. Αικατερίνη Τσαλαμπούνη, αν. Καθηγήτρια του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού του Α.Π.Θ., η οποία ανέπτυξε το θέμα: «Η διδασκαλία του Αποστόλου Παύλου ως αντικείμενο μελέτης στα χρόνια πριν το 21».

Το 27ο Επιστημονικό Συνέδριο θα συνεχίσει τις εργασίες του το απόγευμα της Παρασκευής και θα ολοκληρωθεί αύριο Σάββατο 26 Ιουνίου. Οι εκδηλώσεις των ΚΖ΄ Παυλείων θα ολοκληρωθούν με τις λατρευτικές εκδηλώσεις προς τιμήν του ιδρυτού της Εκκλησίας των Βεροιέων Αποστόλου των Εθνών Παύλου.

Ο Σεβασμιώτατος κατά την κήρυξη της έναρξης των εργασιών του Συνεδρίου ανέφερε μεταξύ άλλων:

«Τῇ ἐλευθερίᾳ ἧ Χριστός ὑμᾶς ἠλευθέρωσε στήκετε» (Γαλ. 5.1). Ὁ λόγος αὐτός τοῦ πρωτοκο-ρυ-φαίου ἀποστόλου Παύλου καί ἰδρυτοῦ τῆς τοπικῆς μας Ἐκκλη-σίας, πρὸς τιμὴν τοῦ ὁποίου εὐ-γνω-μόνως καί εὐλαβῶς ἡ Ἱερά Μητρόπολη Βεροίας, Ναούσης καί Καμπανίας ὀργάνωσε καί ἀφιέ-ρω-σε καί τὰ φετινὰ ΚΖ΄ Παύλεια, στό πλαίσιο τῶν ὁποίων πραγματο-ποι-εῖται τό ἀρχόμενο σήμερα ΚΖ΄ Ἐπι-στημονικό Συνέδριο, ἔχει ἰδιαίτερη σημασία στή συγκεκριμένη συγκυ-ρία.

Καί ἡ συγκυρία αὕτη δέν εἶναι ἄλλη ἀπὸ τὴν ἐπέτειο τῆς συμπλη-ρώ-σεως 200 ἐτῶν ἀπὸ τὴν ἑναρξη τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, ἀπὸ τὴν ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποία οἱ πρόγονοί μας ἀποφάσισαν μέ τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ νά ξεσηκωθοῦν γιὰ νά ἀποτινάξουν τόν βαρὺ τουρ-κικό ζυγό, συγκυρία ἡ ὁποία ὑπῆρ-ξε ἀφορμή καί γιὰ τὴν ἐπιλογή τοῦ θέματος τοῦ Συνε-δρίου μας: «Ὁ ἀπόστολος Παῦλος καί οἱ πνευμα-τι-κές διεργασίες πρὶν τό 1821». Τό Συνέδριό μας, ἄλλωστε, ἐντάσσε-ται στό πλαίσιο τῶν ἐορτασμῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας γιὰ τὴν ἐπέτειο τῆς ἐθνικῆς παλιγγε-νεσίας.

Ὅταν ὁ οὐρανοβάμων ἀπόστολος Παῦλος ἀναφέρεται στήν ἐλευθε-ρία, δέν ἐννοεῖ βεβαίως τὴν ἐξω-τερική, τὴ φυσική ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ τὴν ἐσωτερική, τὴν πνευματική ἐλευθερία, τὴν ὁποία χαρίζει ὁ Χριστός στοὺς ἀνθρώπους διὰ τῆς ἀπαλλαγῆς τους ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, τὰ πάθη καί τὴν καταδυναστεία τοῦ διαβόλου.

Ἐστω ὅμως καί ἂν ἡ προτροπή αὐτή τοῦ ἀποστόλου δέν συνδέεται ἄμεσα μέ τήν ἀπελευθέρωση τοῦ ἔθνους μας, σχετίζε-ται ὅμως οὐ-σια-στικά, καθώς οἱ πατέρες μας θεώρησαν τόν Χριστό ὡς ἐλευθε-ρω-τή τους ἀπό τόν ζυγό τῆς δου-λείας, ὅπως ἀποδεικνύεται ἀπό τό «Τάμα τοῦ ἔθνους», τήν ὑπόσχεση δηλαδή πού ἔδωσαν οἱ Ἕλληνες ἀγωνιστές τοῦ 1821, ἀκολουθώ-ντας πρόταση τοῦ Θεοδώρου Κολο-κοτρώνη, νά ἀνεγείρουν στήν Ἀθή-να ἱερό ναό τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ ὡς ἔνδειξη εὐγνωμοσύνης γιά τήν ἀπελευθέρωση τῆς Ἑλλά-δος. Ἡ ὑπόσχεση αὐτή ἐπικυρώ-θη-κε μέ εἰδικό ψήφισμα τῆς Ἐθνι-κῆς Συνελεύσεως τοῦ 1829, ἀλλά δυστυχῶς δέν πραγματοποιήθηκε ἀκόμη.

Οἱ ἐπανειλημμένες ἀναφορές τοῦ ἀποστόλου Παύλου στήν ἐλευθε-ρία δέν ἐκφράζουν μόνο τήν πίστη του στήν ἐλευθερία τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, ἀλλά ἐκφράζουν καί τήν προσωπικότητα τοῦ πρωτοκο-ρυ-φαίου ἀποστόλου, ὅπως αὐτή πα-ρου-σιάζεται τόσο μέσα ἀπό τίς ἐπι-στολές του ὅσο κυρίως μέσα ἀπό τίς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων.

Ὁ οὐρανοβάμων ἀπόστολος, τόν ὁποῖο τιμοῦμε, γεννήθηκε καί ἀνα-τρέφθηκε στήν ἐλληνιστική Ταρσό, σέ ἓνα περιβάλλον ἀνοικτῶν ὀρι-ζόντων, τό ὁποῖο ἐπέτρεπε καί ἀπο-δεχόταν ἐλευθερίες ἄγνωστες γιά ἄλλα ἰουδαϊκά περιβάλλοντα, ὅπου ἡ προσκόλληση στό γράμμα τοῦ νόμου δημιουργοῦσε ἀγκυλώ-σεις καί λειτουργοῦσε δεσμευτικά γιά τούς ἀνθρώπους. Γι' αὐτό καί ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὄχι μόνο τολμᾷ νά ὁμιλεῖ μέ ἄνεση ἐνώπιον τοῦ συνεδρίου τῶν Ἰουδαίων καί τοῦ βασιλέως Ἀγρίππα, ἀλλά καί νά ὀρθώνει τό ἀνάστημά του καί νά ἐπικαλεῖται τό δικαίωμά του ὡς Ρωμαίου πολίτου νά κριθεῖ ἀπό τόν Ρωμαῖο αὐτοκράτορα, σέ μία ἐποχή κατά τήν ὁποία οἱ ὁμόθρη-σκοί του βρίσκονται ὑπό ρωμαϊκή κυριαρχία.

Ἡ βεβαιότητα ὅτι «οὗ τό πνεῦμα Κυρίου, ἐκεῖ ἐλευθερία» (2 Κορ. 3.17) εἶναι διάχυτη στίς ἐπιστολές τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ἀπό τίς ὁποῖες προέρχονται σχεδόν ἀπο-κλει-στικά τά ἀποστολικά ἀναγνώ-σματα καί ἀποτελοῦν, κατά συνέ-πεια, κείμενα οἰκεῖα στούς ἐκκλη-σιαζομένους πιστούς, ἀφήνοντας, ἀκόμη καί ἂν δέν εἶναι ἀπολύτως κατανοητά, τό ἀποτύπωμά τους στήν ψυχή τῶν ἀκροατῶν.

Αὐτό συνέβαινε ἀσφαλῶς, ἔστω καί ὑποσυνείδητα, στίς ψυχές τῶν ὑποδούλων Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι στά τετρακόσια χρόνια τῆς σκλα-βιάς εἶχαν ὡς μοναδικό καταφύγιο τήν Ἐκκλησία καί ὡς μοναδικό σχολεῖο, γιά νά διατηρήσουν τήν ἐπαφή τους μέ τή γλώσσα καί τήν ἱστορία τοῦ Γένους, τή θεία λα-τρεία. Καί αὐτό συνέβαλε, ὥστε νά μήν ἀντιμετωπίζουν τή σκλαβιά μοιρολατρικά οὔτε νά χάνουν τήν ἐλπίδα τους ὅτι θά ἐλευθερωθοῦν.

Ἡ στέρηση τῆς ἐλευθερίας τους ἐξελίχθηκε σέ ἐπιθυμία γιά τήν ἀπόκτησή της, σέ τέτοιο μάλιστα βαθμό, ὥστε τό κυρίαρχο σύνθημα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως νά εἶναι τό: «Ἐλευθερία ἢ θάνατος».

Ὁ θάνατος ὅμως, ὁ ὁποῖος προτείνεται ὡς ἐναλλακτικός τῆς ἐλευθερίας, εἴτε ἀφορᾷ στόν θάνατο χά-ριν τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος, εἴτε ἀφορᾷ στό μαρτύριο, προκειμένου νά διατηρήσει ὁ νεομάρ-τυ-ρας τήν ἐλευθερία τῆς πίστεώς του στόν Χριστό, εἴτε ἀκόμη ἀφορᾷ στήν ἐκούσια ἐπιλογή τοῦ θανά-του, ὅπως στήν περίπτωση τῶν γυναικῶν πού ἔπесαν στόν Ζάλογ-γο καί στήν Ἀράπιτσα, προκειμέ-νου νά ἀποφύγουν τήν ἀτίμωση, ἔχει νόημα ὑπό τήν προοπτική τῆς αἰωνίου ζωῆς, τῆς ἀληθῶς ἐλευθέ-ρας ζωῆς, καί συνδέεται μέ τήν πανηγυρική διακήρυξη τοῦ οὐρα-νοβάμονος ἀποστόλου Παύλου «ἐμοί τό ζῆν Χριστός καί τό ἀπο-θανεῖν κέρδος» (Φιλιπ. 1.21).

Δέν θά ἦταν, λοιπόν, ὑπερβολικό νά θεωρήσουμε ὅτι ὁ πρωτοκορυ-φαῖος ἀπόστολος Παῦλος λειτουρ-γεῖ ὡς πνευματικός ἀλείπτης ὅχι μόνο τῶν νεομαρτύρων ἀλλά καί τῶν ἐθνομαρτύρων καί ὅλων ἐκεί-νων οἱ ὁποῖοι ἀγωνίσθηκαν τό 1821 γιά τήν ἀπελευθέρωση τοῦ ὑπο-δούλου Γένους.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος συμβάλλει ὅμως καί στίς πνευματικές διεργα-σίες στούς κόλπους τοῦ σκλαβω-μέ-νου Ἑλληνισμοῦ πρίν ἀπό τό 1821. Οἱ διδάσκαλοι τοῦ Γένους κατά τόν 18ο αἰῶνα, ὅπως ὁ Ἡλίας Μηνιά-της, ὁ Νικηφόρος Θεοτόκης, ὁ Εὐ-γέ-νιος Βούλγαρης, ἀλλά καί ἄρκε-τοί πρίν ἀπό αὐτούς, συγγράφουν ὁμιλίες «εἰς τάς ἐπιστολάς τοῦ ἀποστόλου Παύλου», ἐνῶ ἡ διδα-σκαλία τοῦ ἀποστόλου χρησιμο-ποιεῖ-ται καί ἀξιοποιεῖται ὅχι μόνο στό κήρυγμα ἀλλά καί σέ ἄλλα ἔργα τους.

Ἡ ἐπίδραση τοῦ οὐρανοβάμονος ἀποστόλου Παύλου εἶναι ὅμως κατ' ἐξοχήν ἐμφανής στήν περί-πτω-ση τοῦ ἁγίου ἱσαποστόλου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ.

Μιμούμενος τίς τέσσερις ἀποστο-λι-κές περιοδεῖες τοῦ ἀπο-στό-λου τῶν Ἐθνῶν, διά τῶν ὁποί-ων εὐαγ-γελίσθηκε «Χριστόν ἐσταυ-ρωμέ-νον καί ἀναστάντα», ὁ ἅγιος Κο-σμᾶς ἐπιδιώκει μέ τίς τέσσερις περιοδεῖες του τόν ἐπανευαγγε-λι-σμό τῶν ὑποδούλων Ἑλλήνων καί τήν ἐνθάρρυνσή τους γιά νά διεκδικήσουν τήν ἀπαλλαγή τους ἀπό τόν τουρκικό ζυγό, στηρίζο-ντάς τους μέ τίς διδαχές του ἀλλά καί προφητεύοντας ὅτι τό ποθού-μενο, δηλαδή ἡ ἐλευθερία, δέν θά ἀργήσει νά ἔρθει.

Αὐτή τή σχέση τοῦ ἀποστόλου τῆς Ἑλλάδος καί τή συμβολή του στίς πνευματικές διεργασίες πού προε-τοίμασαν τήν Ἑλληνική Ἐπανά-στα-ση καί ὁδήγησαν στήν ἀπελευ-θέρωση τοῦ ἔθνους μετά ἀπό πολλούς αἰῶνες σκλαβιάς θά ἐπι-χει-ρήσουμε νά ἀναδείξουμε μέσα ἀπό τό φετινό Συνέδριο τῶν ΚΖ΄ Παυλείων μέ τή συμμετοχή

πολ-λῶν καί διακεκριμένων εἰσηγη-τῶν.

Δυστυχῶς καί φέτος, ἐξαιτίας τῶν εἰδικῶν συνθηκῶν πού ἐπικρα-τοῦν λόγω τῆς πανδημίας, δέν ἔχου-με τή χαρά τῆς φυσικῆς πα-ρου-σίας τῶν ἐκπροσώπων τῶν πρεσβυγενῶν καί νεωτέρων Πα-τρι-αρ-χείων καί τῶν κατά τόπους Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν καί τῶν ἀγιωτάτων Προκαθημένων τους. Εἴμεθα εὐγνώμονες ὅμως, διότι καί φέτος τιμοῦν τό Συνέδριό μας χαι-ρετίζοντας καί ἐπευλογώντας τίς ἐργασίες του διά τῶν σεπτῶν μη-νυ-μάτων τους.

Ἄς μοῦ ἐπιτραπεῖ, λοιπόν, νά ἐκφρά-σω τή βαθύτατη εὐγνωμο-σύνη μου καί τίς ὀλοκάρδιες εὐ-χαριστίες μου πρὸς τήν Αὐτοῦ Θειο-τάτη Παναγιότητα, τόν Οἰ-κου--μενικό Πατριάρχη κ.κ. Βαρθο-λο-μαῖο, καί πρὸς ἀγιωτάτους Προκα-θημένους τῶν λοιπῶν πρεσβυγε-νῶν καί νεωτέρων Πατριαρχείων καί τῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν γιά τήν εὐλογητική παρουσία τους στό ΚΖ΄ Ἐπιστη-μο-νι-κό Συνέδριο τῆς Ἱερᾶς Μητρο-πό-λεώς μας πρὸς τιμήν τοῦ μεγί-στου ἀποστό-λου Παύ-λου.

Φέτος ἔχουμε τή χαρά, παρὰ τίς δυσκολίες πού συνεχίζει νά προκα-λεῖ ἡ πανδημία, νά πραγματοποιο-οῦμε τό ΚΖ΄ Ἐπιστημονικό Συνέ-δριο τῶν Παυλείων στόν Χῶρο Τεχνῶν, κατόπιν εἰδικῆς ἀδείας τῆς Γενικῆς Γραμματείας Πολιτι-κῆς Προστασίας καί τοῦ ΕΟΔΥ, πρὸς τούς ὁποίους ἐκφράζω τίς θερμότερες εὐχαριστίες μου, ὅπως καί πρὸς τό Διοικητικό Συμβούλιο τοῦ Χώρου Τεχνῶν γιά τήν εὐγενῆ φιλοξενία.

Εὐχαριστῶ ἀκόμη ἀπό καρδίας τίς πολιτικές καί στρατιωτικές ἀρχές τῆς Βεροίας καί τῆς περιοχῆς μας, γιατί μέ τήν παρουσία τους ἐκφρά-ζουν μαζί μας τήν εὐγνωμοσύνη καί τόν σεβασμό τους πρὸς τόν ἱδρυτή τῆς τοπικῆς μας Ἐκκλησίας, ἅγιο ἔνδοξο ἀπόστολο Παῦλο.

Εὐχαριστῶ ἀκόμη θερμά τούς καθηγητές, μέλη τῆς Ἐπιστη-μο-νι-κῆς Ἐπιτροπῆς, τά μέλη τῆς Ὁργα-νω-τι-κῆς Ἐπιτροπῆς, τούς διακε-κρι-μένους εἰσηγητές μας καί ὅλους τούς συμμετέχοντες πού ἀνταπο-κρίθηκαν στήν πρόσκλησή μας καί τιμοῦν καί φέτος τόν οὐρανοδρόμο ἀπόστολο Παῦλο.

Γνωρίζω ὅτι πολλοί ἀκόμη θά ἤθελαν νά εἶναι μαζί μας σήμερα, ἀλλά λόγω τῶν συνθηκῶν καί τοῦ περιορισμένου ἀριθμοῦ ἀτόμων πού αὐτές ἐπιβάλλουν, δέν μπο-ροῦν δυστυχῶς νά εἶναι. Τούς εὐχαριστῶ ὅλους στά πρόσωπα τῶν παρόντων ἐκπροσώπων τοῦ ἱεροῦ κλήρου, τῶν εὐλαβῶν μονα-στικῶν ταγμάτων καί τοῦ εὐσε-βοῦς λαοῦ, πού συνέδραμε γιά νά τιμήσει τόν τῶν Βεροιέων καί τῶν Μακεδόνων διδάσκαλο, τόν μέγα Παῦλο.

Πρός αὐτόν στρεφόμενοι καί αὐτή τήν ὥρα, ὅπως καί «έν παντί καιρῷ καί πάση ὥρᾳ», ἐπικαλούμεθα τή χάρη καί τίς πρεσβεΐες του γιά τήν ἀγαθή ἐξέλιξη τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου μας, τοῦ ὁποίου καί κηρύσσω τήν ἔναρξη, ὥστε καί νά τόν τιμήσουμε ἐπαξίως καί νά ὠφε-ληθοῦμε πνευματικά δι' αὐ-τοῦ.

[ΓΙΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΚΑΝΤΕ ΚΛΙΚ ΕΔΩ](#)

© Kosmas Karagiannis IMBNK

